

Ο λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος

/ Πεμπτουσία

Image not found or type unknown

Μια ξεχωριστή μορφή μεταξύ των Ελλήνων καλλιτεχνών αποτελεί ο λαϊκός ζωγράφος Θεόφιλος Χατζημιχαήλ από τη Λέσβο. Δεν είναι ο σπουδαγμένος καλλιτέχνης που άφησε έργα μελετημένα, που τραβούν πάνω τους τα βλέμματα, αλλά ένας απλός τύπος που ζωγραφίζει για να βγάλει το ψωμί του.

Σήμερα πολλοί από τους πίνακές του εκτίθενται στο «Μουσείο του Θεόφιλου» στη ΒαρειάΜυτιλήνης. Σε μια σύντομη βιογραφία για τον Θεόφιλο και το έργο του, ο Ν.Δαμδούμης, τ. διευθυντής του Μουσείου, γράφει: «Ο Θεόφιλος γεννήθηκε γύρω στα 1868 στη Μυτικήνη, όπου έζησε τα παιδικά του χρόνια. Ανήσυχος κι ονειροπαρμένος, ζώντας σ' έναν κόσμο δικό του, δεν έδειξε καμιά επιμέλεια ούτε στην τέχνη του σοβατζή, στην οποία τον ώθησαν οι δικοί του. Ζωγραφίζει.

Πολύ νωρίς περνάει απέναντι, στη Σμύρνη, όπου βρίσκει

για τα επόμενα 30 χρόνια. Περιπλανιέται στα ηλιορεϊτικά χωριά, ντυμένος άλλοτε τσολιάς κι άλλοτε Μεγαλέξαντρος, δημιουργώντας μια θαυμάσια ζωγραφική μέσα σ' έναν κόσμο που τον περιγελούσε, τον πείραζε.

Μετά την απελευθέρωση της Λέσβου, το 1913 επιστρέφει στη Μυτιλήνη, για να δημιουργήσει τα έργα της τρίτης περιόδου, που τελειώνει με τον θάνατό του το 1934. Τη ζωγραφική του τη χαρακτηρίζει η ζωντάνια, ο αυθορμητισμός, η δροσιά, η χρωματική ευφορία. Οι μελετητές του έργου του υπογράμμισαν τις καθαρά ζωγραφικές αρετές του έργου του: τη χρωματική του ποιότητα, τον πλούτο των χρωμάτων και των σπάνιων τόνων τους και, τέλος, τη θαυμάσια χρήση του ελληνικού φωτός ».

Ο Θεόφιλος θα παρέμενε άγνωστος, αν δεν πρόσεχε το έργο του ο τεχνοκρίτης και εκδότης καλλιτεχνικών περιοδικών και βιβλίων, ο Λέσβιος Στρατής Θ. Ελευθεριάδης (Teriade). Γράφει: «Μια μέρα στις αρχές του 1928 βρέθηκα στο ατελιέ του Γουναρόπουλου στο Παρίσι. Εκεί βρισκόταν ακουμπισμένη πάνω σ' ένα τραπέζι η φωτογραφία ενός έργου λαϊκού ζωγράφου, που μου τράβηξε αμέσως την προσοχή και ρώτησα τον Γουναρόπουλο αν ήξερε ποιος ήταν αυτός που είχε κάνει το έργο. Εκείνος μου απάντησε, σχεδόν αδιάφορα: "Ένας γνωστός μου συλλέκτης από τον Βόλο μου έστειλε τη φωτογραφία. Άλλες λεπτομέρειες δεν ξέρω". Πέρασε πολύς καιρός χωρίς να μάθω τίποτε. Καμιά υποψία ότι ο ζωγράφος αυτός ήταν από τη Μυτιλήνη. Ύστερα από 3-4 χρόνια κατέβηκα στην Ελλάδα και πήγα στη Μυτιλήνη, να δω τον πατέρα μου. Ένα απόγευμα, μπαίνοντας σ' ένα καφενείο, είδα μια ζωγραφιά πάνω σ' έναν τοίχο, που μου θύμισε το έργο της φωτογραφίας.

...τό τους θαμώνες. "Είναι ένας αλήτης που τριγυρνάει στα καφενεία για ένα ποτήρι κρασί".

Τότε, για καλή μου τύχη, είχε σταματήσει τις

περιπλανήσεις κι είχε εγκατασταθεί στη Μυτιλήνη. Φυσικά, έσπευσα να τον συναντήσω. Θυμάμαι, αισθάνθηκα μεγάλη έκπληξη, όταν τον πρωτογνώρισα. Ήταν τόσο γραφικός έτσι όπως ήταν ντυμένος και τόσο αγνός. Του ζήτησα να μου κάνει έργα, γιατί φοβόμουν πως εκείνα που είχε κάνει στους τοίχους, θα εξαφανίζονταν

αργότερα. Τα έργα του μου άρεσαν πολύ, είχαν μια δροσιά, αλλά και κείνη την ποιότητα που μόνο στις αληθινές καλλιτεχνικές δημιουργίες συναντάει κανείς. Ως τον θάνατό του έκανε έργα που τα έδινε στον πατέρα μου».

Μερικά από τα έργα του Θεόφιλου μπορείς να δεις παρακάτω. Οι τίτλοι είναι αυτοί που υπάρχουν πάνω στα έργα του, με τη δική του ορθογραφία και γλώσσα. Μπορείς ακόμα να επιλέξεις να φτιάξεις το παζλ ενός έργου του.